

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

Комітет з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів

01008, м.Київ-8, вул. М. Грушевського, 5, тел.: 255-40-35, e-mail: spvr@rada.gov.ua

---

Рудзею Ю.В.

Шановний Юрію Володимировичу!

У Комітеті Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів за дорученням Першого заступника Голови Верховної Ради України Корнієнка О.С., відповідно до статті 23¹ Закону України «Про звернення громадян» розглянуто подану Вами електронну петицію, яка в установлений строк не набрала необхідної кількості голосів на її підтримку, щодо необхідності внесення змін до окремих законодавчих актів України в частині збільшення розміру пенсійних виплат для осіб, які постійно проживають на території радіоактивного забруднення.

Необхідно зауважити, що за своїм статусом комітети Верховної Ради України є органами, які мають предметно визначену компетенцію і забезпечують здійснення парламентом його повноважень. Отже, діяльність комітетів Верховної Ради України пов'язана з вирішенням питань, віднесених до повноважень Верховної Ради України. Комітет як орган Верховної Ради України здійснює функції, визначені Законом України «Про комітети Верховної Ради України», а саме законопроектну, організаційну та контрольну. Контрольна функція полягає, зокрема, у направленні матеріалів для відповідного реагування в межах, установлених законом державним органам, їх посадовим особам.

З огляду на зазначене та керуючись положеннями Закону України «Про комітети Верховної Ради України» Комітет надіслав Ваше звернення до Кабінету Міністрів України з проханням доручити відповідним центральним органам виконавчої влади опрацювати порушені Вами у зверненні питання та у разі доцільності, внести відповідні законодавчі ініціативи.

Про розгляд даного звернення та прийняті рішення Вас буде повідомлено визначеним Кабінетом Міністрів України центральним органом виконавчої влади додатково.

Зі свого боку Комітет висловлює Вам вдячність за активну громадянську позицію, небайдужість до соціально-економічних змін, що відбуваються в українському суспільстві, та запевняє, що, керуючись наданими Конституцією та

законами України повноваженнями, використовуватиме всі важелі парламентського впливу в напрямі вдосконалення національного законодавства задля поліпшення рівня життя населення України.

Голова Комітету

Г.Третякова

САС ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ
Підписувач: Третякова Галина Миколаївна
Сертифікат: 26B2648ADD3032E1040000002E093100B14AAE00
Дійсний до: 20.12.2024 0:00:00

Апарат Верховної Ради України
04-30/19-2023/157006 від 19.07.2023

1256716

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

Комітет з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів

01008, м.Київ-8, вул. М. Грушевського, 5, тел.: 255-40-35, e-mail: spvr@rada.gov.ua

Кабінет Міністрів України

У Комітеті Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів за дорученням Першого заступника Голови Верховної Ради України Корнієнка О.С., відповідно до статті 23¹ Закону України «Про звернення громадян» розглянута подана гр. Рудзеєм Юрієм Володимировичем

електронна петиція, яка в установлений строк не набрала необхідної кількості голосів на її підтримку, щодо необхідності внесення змін до окремих законодавчих актів України в частині збільшення розміру пенсійних виплат для осіб, які постійно проживають на території радіоактивного забруднення.

Керуючись частиною третьою статті 17 Закону України «Про комітети Верховної Ради України», звертаємося з проханням розглянути зазначене звернення, доручити відповідним центральним органам виконавчої влади опрацювати порушене у зверненні питання та у разі доцільності, внести відповідні законодавчі ініціативи.

Про результати розгляду просимо повідомити Першого заступника Голови Верховної Ради України Корнієнка О.С., автора звернення та Комітет.

Додаток на 1 арк. в 1 прим.

Голова Комітету

Г.Третякова

САС ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ
Підписувач: Третякова Галина Миколаївна
Сертифікат: 26B2648ADD3032E1040000002E093100B14AAE00
Дійсний до: 20.12.2024 0:00:00

Апарат Верховної Ради України
04-30/12-2023/157007 від 19.07.2023

1256722

**Віце-прем'єр-міністр України —
Міністр з питань реінтеграції
тимчасово окупованих територій України**

вул. Грушевського, 12/2, Київ, 01008,
тел. (044) 256 7624, телефакс (044) 254 0584

До звернення Комітету Верховної
Ради України з питань соціальної
політики та захисту прав ветеранів
від 19.07.23 № 04-30/12-2023/157007

**Мінсоцполітики (Жолнович О. І.) — скликання
Мінфін (Марченку С. М.)
Міндовкілля (Стрільцю Р. О.)
Мін'юст (Малюсьці Д. Л.)
Пенсійний фонд (Капінусу Є. В.)**

Прошу розглянути з урахуванням попередніх резолюцій з порушених питань та про результати в установленій законом строк поінформувати Першого заступника Голови Верховної Ради України, Комітет Верховної Ради України, заявника і Кабінет Міністрів.

Верховна Рада України (Третяковій Г. М.)

ФЕДОРЧУКУ В. Я.

*Коблошу В. В. (Максимчуку О. С.), Вержиховському О. М.,
Бочку І. С. — відповідно до компетенції*

Ірина ВЕРЕЩУК

**МІНІСТЕРСТВО
СОЦІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ
(Мінсоцполітики)**

вул. Еспланадна, 8/10, м. Київ, 01601, тел.: (044) 289-86-22, (044) 289-70-60,
E-mail: info@mlsp.gov.ua, сайт: www.msp.gov.ua, код згідно з ЄДРПОУ 37567866

від _____ 20__ р. № _____
_____ 20__ р. № _____

На № 04-30/12-2023/15007 від 19.07.2023

Про виплату доплат до пенсії
непрацюючим пенсіонерам, які
проживають на територіях
радіоактивного забруднення

**Голові Верховної Ради України
Корнієнку О. С.**

**Комітет Верховної Ради України з
питань соціальної політики та
захисту прав ветеранів**

Кабінет Міністрів України

Рудзею Ю. В.

Шановний Олександр Сергійовичу!

Міністерство соціальної політики України разом із Міністерством юстиції України, Міністерством фінансів України, Міністерством захисту довкілля та природних ресурсів України та Пенсійним фондом України на виконання доручення Віце-прем'єр-міністра України – Міністра з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій Верещук І. А. від 20.07.2023 № 22603/1/1-23 розглянуло лист Комітету Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів та подану Рудзеєм Ю. В. електрону петицію від 07.07.2023, яка в установлений строк не набрала необхідної кількості підписів на її підтримку, щодо відновлення доплати до пенсії непрацюючим пенсіонерам, які проживають на території радіоактивного забруднення, та повідомляє.

Відповідно до статті 39 Закону України „Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи” від 28.02.1991 № 796-ХІІ (далі – Закон № 796), в редакції що діяла до 01.01.2015,

АСУД "ДОК ПРОЕ З"
МІНСОЦПОЛІТИКИ
4690/0/5-23/54 від 01.08.2023
КЕП Танасишин Назар Дмитрович
3FAA9288358EC00304000000470036003A8DB800
Підписано: 01.08.2023 22:20:15

МІНСОЦПОЛІТИКИ
4690/0/5-23/54 від 01.08.2023

встановлено, зокрема, підвищення пенсій непрацюючим пенсіонерам, які проживають на територіях радіоактивного забруднення.

Згідно підпункту 7 пункту 4 розділу I Закону України „Про внесення змін та визнання такими, що втратили чинність, деяких законодавчих актів України” від 28.12.2014 № 76-VIII (далі – Закон № 76), який набув чинності з 01.01.2015, статтю 39 Закону № 796 виключено.

01.01.2016 набув чинності Закон України „Про внесення зміни до Закону України „Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи” від 04.02.2016 № 987-VIII (далі – Закон № 987), яким включено статтю 39 до Закону № 796, в новій редакції „Громадянам, які працюють у зоні відчуження, встановлюється доплата у порядку і розмірах, визначених Кабінетом Міністрів України.”.

Конституційний Суд України у Рішенні від 17.07.2018 № 6-р/2018 визнав такими, що не відповідають Конституції України (є неконституційними), окремі положення Закону № 76, зокрема, підпункт 7 пункту 4 розділу I.

Редакція нової статті 39 Закону № 796 після вказаного рішення Конституційного Суду України не змінювалася та Конституційний Суд України у своєму рішенні не визначив спосіб його виконання.

Отже, Конституційний Суд України, визнаючи підпункт 7 пункту 4 розділу I Закону № 76 неконституційним (в частині виключення статті 39 із Закону № 796), фактично визнав неконституційною норму, яка на цей час вже була змінена.

Верховний Суд у зразковій справі № 240/4937/18 ухвалив рішення про задоволення позовних вимог у повному обсязі, визнав протиправною бездіяльність Овруцького об'єднаного управління Пенсійного фонду України в Житомирській області щодо ненарахування та невиплати із 17.07.2018 підвищення до пенсії особі як непрацюючому пенсіонеру, який проживає на території радіоактивного забруднення, у розмірі, визначеному статтею 39 Закону № 796, зобов'язав Овруцьке об'єднане управління Пенсійного фонду України в Житомирській області здійснити з 17.07.2018 нарахування та виплату підвищення до пенсії особі як непрацюючому пенсіонеру, який проживає на території радіоактивного забруднення, у розмірі, визначеному статтею 39 Закону № 796, що дорівнює двом мінімальним заробітним платам (згідно із законом про Державний бюджет України на відповідний рік).

Варто відзначити, що у розділі II „Прикінцеві та перехідні положення” Закону України від 06.12.2016 № 1774-VIII „Про внесення змін до деяких законодавчих актів України” (далі - Закон № 1774) визначені положення щодо заборони застосовувати мінімальну заробітну плату як розрахункову величину. Також абзацом другим пункту 3 розділі II „Прикінцеві та перехідні положення” Закону № 1774 встановлено, що до внесення змін до законів України щодо незастосування мінімальної заробітної плати як розрахункової величини вона застосовується у розмірі прожиткового мінімуму для працездатних осіб, встановленого на 1 січня календарного року, починаючи з 1 січня 2017 року.

Тобто цим Законом запроваджено нову розрахункову величину для визначення розмірів тих чи інших виплат шляхом заміни мінімальної заробітної плати на прожитковий мінімум.

Відповідно органи Пенсійного фонду України при визначенні розміру виплат на виконання рішень судів керуються абзацом другим пункту 3 розділу II Закону № 1774 щодо здійснення виплат у розрахунку із розмірі прожиткового мінімуму для працездатних осіб, встановленого на 1 січня календарного року.

Всупереч абзацу другого пункту 3 розділі II „Прикінцеві та перехідні положення” Закону № 1774, суди розглядаючи справи цієї категорії в порядку судового контролю, як правило, вважають застосування розміру прожиткового мінімуму для працездатних осіб для визначення розміру доплати до пенсії неправомірним та зобов’язують органи Пенсійного фонду України визначити доплату до пенсії, виходячи з розміру мінімальної заробітної плати та провести виплату нарахованої суми, у тому числі за минулий час (в багатьох випадках з 17 липня 2018 року). При цьому не враховуючи, що Верховний Суд у рішенні від 11.03.2020 у справі № 200/9195/19-а дійшов висновку, що Законом № 1774 змінено підхід до визначення розмірів посадових окладів і заробітної плати працівників, а також інших виплат (наприклад, для розрахунку розміру плати за надання адміністративних послуг, у колективних договорах та угодах усіх рівнів).

Отже неоднозначне трактування статті 39 Закону № 796 призводить до масового звернення непрацюючих пенсіонерів до суду для отримання доплати до пенсії за проживання в зоні радіоактивного забруднення в розмірі від 2,5 тис. грн до 7,7 тис. грн (розмір прожиткового мінімуму для працездатних осіб, встановленого на 2023 рік), при цьому середній розмір пенсії по Україні становить 5,3 тис. гривень.

Протягом 2021–2022 років тільки до Житомирського окружного адміністративного суду було подано більше 50,0 тис. відповідних позовів, які в абсолютній більшості вирішуватимуться на користь позивачів і будуть вимірюватися в сумах, які перевищують 100–200 тис. грн доплати по кожній вказаній справі. Відповідне фінансове навантаження призведе до виникнення дефіциту Державного бюджету України, в результаті чого виникають реальні загрози економічній безпеці України в контексті забезпечення належного фінансування бюджетних витрат на подальшу виплату зазначеного підвищення до пенсії постраждалим громадянам, що наразі в умовах правового режиму воєнного стану носить особливо небезпечний характер, про що, зокрема, зазначали як Секретар Ради національної безпеки і оборони України у зверненні до Кабінету Міністрів України (лист Ради національної безпеки і оборони України від 22.02.2023 № 669/23-01/2-23 відповідно до інформації від Житомирського окружного адміністративного суду), так і Комітет Верховної Ради України з питань правової політики.

Відповідно Конституційний Суд України визнав неконституційною норму статті 39 Закону № 796, яка на цей час вже була змінена та не передбачала встановлення доплати непрацюючим пенсіонерам за проживання в

зоні радіоактивного забруднення, що в свою чергу призвело до існування двох редакцій статті 39 Закону № 796. При цьому не врахувавши, що норми законів, для реалізації яких необхідне додаткове фінансування з державного бюджету, можуть реалізовуватися лише за умови наявності певних видатків із державного бюджету, що потребуватиме внесення змін до законодавства.

На сьогодні з метою вирішення проблемних питань соціального захисту осіб, які постраждали внаслідок аварії на Чорнобильській АЕС та проживають в зоні радіоактивного забруднення, Державне агентство України з управління зоною відчуження разом з Міндовкілля, на виконання доручення Кабінету Міністрів України від 27.05.2023 № 5589/5/1-23, розроблено проект постанови Кабінету Міністрів України „Про затвердження переліку населених пунктів, віднесених до зон радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи, та визнання такими, що втратили чинність, деяких актів Кабінету Міністрів України”, який підготовлено за даними проведеної у 2011 році дозиметричної паспортизації, щодо перегляду віднесення переліку населених пунктів до зон радіоактивного забруднення внаслідок аварії на Чорнобильській АЕС за результатами їх дозиметричної паспортизації.

Окрім того, Державне агентство України з управління зоною відчуження разом з Міндовкілля розроблено проект Закону України „Про внесення змін до деяких законів України щодо визначення категорій зон радіоактивно забруднених територій та забезпечення населення інформацією про їх радіаційний стан”, яким передбачається, зокрема, застосування за можливості єдиного критерію зонування забруднених територій – ефективної дози опромінення людини; проведення дозиметричної паспортизації раз на п'ять років у порядку, що затверджується Кабінетом Міністрів України; за результатами проведеної паспортизації – складання експертних висновків та перегляду переліку населених пунктів, віднесених до зон радіоактивного забруднення. Зазначений проект Закону зареєстрований у Верховній Раді України 28.12.2021 за № 6476 та включений до порядку денного постановою Верховної Ради України від 07.02.2023 № 2911-IX.

У разі прийняття зазначеного законопроекту відбудеться удосконалення законодавства у сфері подолання наслідків Чорнобильської катастрофи з урахуванням сучасних міжнародних вимог до протирадіаційного захисту людини, зокрема щодо зонування забруднених територій внаслідок Чорнобильської катастрофи.

З повагою

заступник Міністра

Назар ТАНАСИШИН

